

ปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในจังหวัดนครปฐม

สุภาพร เขยชิด*, ประภาพรรณ ขาวขำ**

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การวิจัย : การศึกษานี้เป็นงานวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยว และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมกับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยว

รูปแบบการวิจัย : การวิจัยเชิงพรรณนาแบบหาความสัมพันธ์

วิธีดำเนินการวิจัย : กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และผู้ปกครอง จำนวน 280 คน ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา การทดสอบสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน แบบสเปียร์แมน และไคสแควร์

ผลการวิจัย : นักเรียนมีพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวอยู่ในระดับปานกลาง ($M=20.00$, $S.D.=6.64$) โดยขนมขบเคี้ยวที่บริโภคบ่อย คือ ลูกอม ($M=1.51$, $S.D.=.59$) สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กวัยเรียน ได้แก่ ระดับชั้นที่ศึกษา ($p=.00$) เงินที่ได้รับมาโรงเรียน ($r=.11$, $p<.05$) ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยว ($r=.12$, $p<.05$) และพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของผู้ปกครอง ($r=.24$, $p<.01$)

สรุปและข้อเสนอแนะ : ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ เพื่อค้นหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวและภาวะโภชนาการของเด็กวัยเรียนอื่นๆ เนื่องจากปัจจัยที่ศึกษาในครั้งนี้ พบว่า มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

คำสำคัญ : ปัจจัยคัดสรร, พฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยว, นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

Selected Factors Related to Snack Consumption Behavior of Students Grades 4-6 in Nakhon Pathom Province

Supapon Choeichit*, Prapaphan Kowkom**

Abstract

Purpose : This study is a descriptive research study. To study snack consumption behavior and to study the relationship among personal factors, family factors, and environmental factors on snack consumption behavior.

Design : Correlational Descriptive Research

Method : The sample group consisted of 280 students in grades 4-6 and including their parents. The sample was selected using stratified random sampling. Data were collected using questionnaires. Data were analyzed using descriptive analysis, Pearson correlation test, Spearman and chi-square models.

Main findings : The results of the study found that the students' behavior in consuming snacks was at a moderate level ($M=20.00$, $S.D.=6.64$). The snacks that were frequently consumed are candies ($M=1.51$, $S.D.=.59$). Factors related to snack consumption behavior of school-age children included the level of study ($p=.00$), money received from school ($r=.12$, $p<.05$), knowledge about snack consumption ($r=.12$, $p<.05$), and snack consumption behavior of parents ($r=.24$, $p<.01$).

Conclusion and recommendations : Other factors should be studied to find factors that are related to snack consumption behavior and nutritional status of other school age children because the factors studied in this study were found to have a low level of relationship.

Keywords: Selected factors, Snack consumption behavior, Students grades 4-6

Journal of Nursing Science Christian University of Thailand. 2023, 10(2), 51-65

* Instructor, Bachelor of Nursing Science Program. College of Nursing, Christian University of Thailand

** Instructor, College of Nursing, Christian University of Thailand

Corresponding author email: prapaphank@christian.ac.th, Tel. 089-969-2811

Received: 16 August 2023, Revised: 21 September 2023, Accepted: 27 November 2023

ความสำคัญของปัญหาวินิจฉัย

เด็กเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญกับทุกประเทศทั่วโลก ดังนั้นการดูแลให้เด็กมีความพร้อมในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านสุขภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง แต่จากสภาพสังคมในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์หลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ ด้านพฤติกรรมบริโภคขนมขบเคี้ยวเป็นประจำ ซึ่งส่งผลให้เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีภาวะโภชนาการเกินหรือโรคอ้วนตามมา ประกอบกับในปัจจุบันมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สื่อโฆษณาได้เข้ามามีอิทธิพลกับเด็กอย่างมาก (สุพัตรา นุตรักษ์ และวรรณไพร แยมมา, 2565) และการเข้าถึงร้านอาหารต่างๆ สามารถทำได้ง่ายมากขึ้น ทำให้เด็กไทยมีแนวโน้มการบริโภคอาหารที่ไม่ได้สัดส่วนเพิ่มมากขึ้น เกิดเป็นความเสี่ยงและภัยคุกคามต่อสุขภาพเด็กอย่างมาก

จากการสำรวจพฤติกรรมกรรมการบริโภคของเด็กไทย (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2561) พบว่า เด็กวัยเรียนอายุ 12 ปี มีพฤติกรรมกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวเพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยร้อยละ 32.6 บริโภคทุกวัน นอกจากนี้ยังพบว่า เด็กในระดับประถมศึกษามีการบริโภคขนมขบเคี้ยวตั้งแต่ 3 วันขึ้นไปต่อสัปดาห์ จำนวนเฉลี่ยวันละ 1-2 ถุง โดยนิยมบริโภคกลุ่มมันฝรั่งทอดร้อยละ 85.7 (ธนิดา โพธิ์ดี และคณะ, 2564) สอดคล้องกับการสำรวจพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารของประชากร พ.ศ. 2560 สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2561) พบว่า ประชากรกลุ่มเด็ก (อายุ 6-14 ปี) มีพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารว่างสูงสุด ร้อยละ 89.2 โดยสิ่งที่คำนึงถึงเป็นอันดับแรกก่อนเลือกซื้ออาหาร คือ ความชอบ ร้อยละ 22.1 รองลงมาคือ รสชาติ ร้อยละ 18.5 จากพฤติกรรมดังกล่าวส่งผลให้เด็กมีภาวะโภชนาการเกิน เนื่องจากในขนมขบเคี้ยวมีส่วนประกอบของแป้งขัดขาว

น้ำตาลในปริมาณสูง และมีกากใยอาหารน้อย หากมีการบริโภคบ่อยครั้ง จะทำให้เกิดไขมันสะสมอยู่ในร่างกายจำนวนมาก

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 คือ ระดับชั้นที่ศึกษา เงินที่ได้รับมาโรงเรียน ความรู้ ทัศนคติ และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัว พฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้ปกครอง และการเข้าถึงขนมขบเคี้ยว (นันทินันท์ วัฒนทรัพย์เชื้อ และสุจินดา จารุพัฒน์ มาร์โอ, 2560; อุไรวรรณ ไม้กร่าง อังคณา ชันตรีจิตตานนท์ และณณมล ศราธพันธ์, 2562; ธนิดา โพธิ์ดีและคณะ, 2564; วารุณี สุดตา และคณะ, 2565) จากปัจจัยดังกล่าวสามารถอธิบายได้ตามแนวคิดเชิงนิเวศวิทยาของบรอนเฟนเบรนเนอร์ (Bronfenbrenner) (Ettekal & Mahoney, 2017) ซึ่งอธิบายว่า พฤติกรรมของเด็กจะเปลี่ยนแปลงตามบริบทที่พวกเขาเติบโตขึ้น โดยอธิบายจากบริบทที่อยู่ใกล้ตัวเด็กมากที่สุดออกไปไกลสุด ซึ่งระบบต่างๆ มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันและมีอิทธิพลต่อตัวเด็กจากการประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงนิเวศวิทยาของ Bronfenbrenner ทำให้มีการแบ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เป็นปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

โรงเรียนวัดไร่ขิง (สุนทรอุทิศ) เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ตั้งอยู่ในเขตอำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ถือว่าเป็นช่วงวัยเรียนและเริ่มมีความเป็นอิสระ สามารถเลือกบริโภคอาหารเองได้ จึงเป็นการเพิ่มโอกาสในการที่

เด็กวัยเรียนเหล่านี้สามารถเลือกบริโภคอาหารที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพ นอกจากนั้นเขตพื้นที่ของโรงเรียนวัดไร่ขิง (สุนทรอุทิศ) เองยังเป็นแหล่งชุมชนขนาดใหญ่มีจำนวนร้านค้าที่มาก ซึ่งส่งผลต่อการเข้าถึงการเลือกซื้อขนมขบเคี้ยวที่ง่าย ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการเลือกซื้อขนมขบเคี้ยวของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 (วารุณี สุดตา และคณะ, 2565) ดังนั้นเด็กวัยเรียนในกลุ่มนี้จึงมีทั้งปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการเลือกซื้อขนมขบเคี้ยวของเด็กนักเรียนทั้งสิ้น หากเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีการเลือกบริโภคขนมขบเคี้ยวอย่างเหมาะสม ก็จะนำมาซึ่งสุขภาพที่ดีเหมาะสมตามวัย จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า การศึกษาถึงพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวในเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ยังน้อยอยู่ และยังไม่มีการศึกษาถึงพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในจังหวัดนครปฐม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาถึงปัจจัยคัดสรรที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารขบเคี้ยวในจังหวัดนครปฐม ซึ่งนำไปสู่การส่งเสริมให้เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวที่เหมาะสมและนำมาสู่การมีภาวะโภชนาการที่เหมาะสมตามวัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

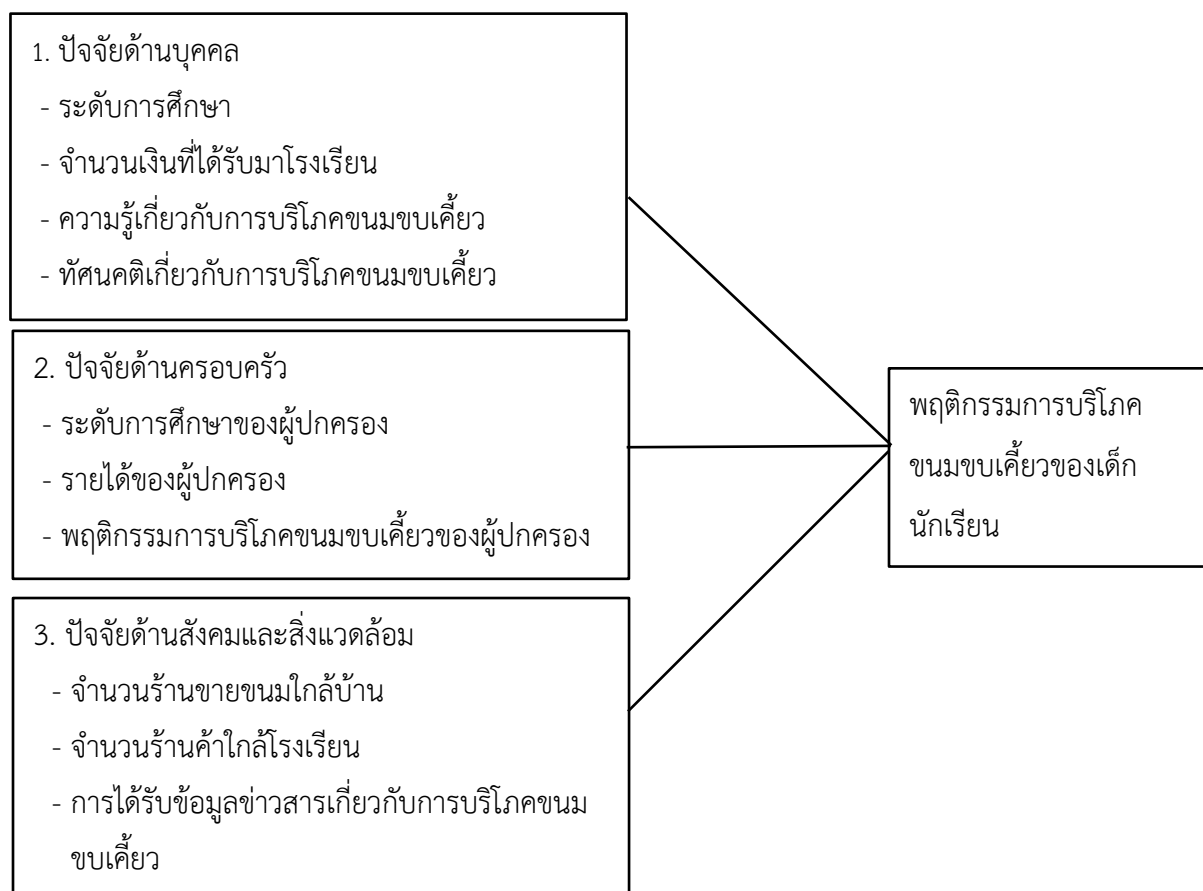
1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนวัดไร่ขิง (สุนทรอุทิศ) อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยคัดสรร ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนวัดไร่ขิง (สุนทรอุทิศ) อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยคัดสรร ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนวัดไร่ขิง (สุนทรอุทิศ) อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ประยุกต์จากแนวคิดเชิงนิเวศวิทยา ของบรอนเฟนเบรนเนอร์ (Bronfenbrenner) (Ettel & Mahoney, 2017) ซึ่งทำให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สังคม และสิ่งแวดล้อม และจากการประยุกต์ทำให้ได้รูปแบบของปัจจัยคัดสรรที่ได้มีการศึกษาผ่านมามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 คือ ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา จำนวนเงินที่ได้รับมาโรงเรียน ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยว และทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยว (อภิญา อุตรชัย และกษิ เรืองไชย, 2561; ธนิตา โพธิ์ดี และคณะ, 2564; วารุณี สุดตา และคณะ, 2565) ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง และพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของผู้ปกครอง (สุธีรา บัวทอง, 2550; นันธิณี วังนันท นพวรรณ เปียชื่อ และสุจินดา จารุพัฒน์ มาร์โอ, 2560; สุชาดา ธรรมเจริญ, 2560) และปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ จำนวนร้านขายขนมใกล้บ้าน จำนวนร้านค้าใกล้โรงเรียน และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยว (อุไรวรรณ ไหมกร่าง อังคณา ชันตรีจิตรานนท์ และณมล ศราทพันธ์, 2562; วารุณี สุดตา และคณะ, 2565) ดังกรอบแนวคิดการวิจัยในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่มีอายุระหว่าง 10-12 ปี ในโรงเรียนวัดไร่ขิง (สุนทรอุทิศ) อำเภอสามปราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 780 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนวัดไร่ขิง (สุนทรอุทิศ) อำเภอสามปราน จังหวัดนครปฐม และผู้ปกครอง ผู้วิจัยคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรคำนวณของ Krejcie and Morgan (1970) โดยประชากร 780 คน ยอมรับในความคลาดเคลื่อนของการสุ่มกลุ่มตัวอย่างได้ 5% ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และสัดส่วนลักษณะที่สนใจในประชากรเท่ากับ

0.5 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการเท่ากับ 257 คน และผู้วิจัยได้เพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างขึ้นอีก ร้อยละ 10 (วราพรรณ ไหมเหลือง และคณะ, 2563) เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูล ดังนั้น จึงได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 282 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยเก็บกลุ่มตัวอย่างจำนวน 280 คน จากนั้นผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 ระดับชั้นเรียน คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 5 และ 6 แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ตามสัดส่วนจากผู้ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์คัดเข้า คือ ผู้ปกครองต้องเป็นบุคคลที่เด็กนักเรียนระบุว่าเป็นผู้ดูแลหลัก และทั้งเด็กและผู้ปกครองยินยอมให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ จนได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างครบทั้งสิ้น 280 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของนักเรียน ดัดแปลงมาจาก สุธีรา บัวทอง (2550) ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามของเด็กนักเรียน และ 2) แบบสอบถามของผู้ปกครอง

แบบสอบถามของนักเรียน ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน ได้แก่ เพศ ระดับชั้นที่ศึกษา เงินที่ได้รับไปโรงเรียน จำนวนร้านค้าใกล้บ้านและโรงเรียน

2. ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยว ดัดแปลงมาจากสุธีรา บัวทอง (2550) ประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยว จำนวน 11 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูก ให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่แน่ใจ ให้ 0 คะแนน ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 0-11 คะแนน การแปลผลคะแนนจากคะแนนเฉลี่ยโดยรวมแบ่งเป็น 3 ระดับ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2558) คือ มีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยวในระดับต่ำ (0.00-3.67) มีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยวในระดับปานกลาง (3.68-7.35) และมีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยวระดับสูง (7.36-11.00)

3. ทักษะเกี่ยวกับการบริโภคของนักเรียน ดัดแปลงมาจากสุธีรา บัวทอง (2550) ประกอบด้วย ความคิดเห็นต่อการบริโภคขนมขบเคี้ยว จำนวน 9 ข้อ แบ่งเป็นความคิดเห็นต่อลักษณะขนมขบเคี้ยว จำนวน 6 ข้อ (ข้อ 1-5, 8) และความคิดเห็นต่อผลที่ได้จากการบริโภค จำนวน 3 ข้อ (ข้อ 6-7, 9) เกณฑ์การให้คะแนน คือ เห็นด้วย ให้ 3 คะแนน เฉยๆ ให้ 2 คะแนน และไม่เห็นด้วยให้ 1 คะแนน และทำการกลับ

ค่าคะแนนในข้อคำถามเชิงลบ ค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 9-27 คะแนน การแปลผลคะแนนจากคะแนนเฉลี่ยโดยรวมแบ่งเป็น 3 ระดับ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2558) คือ มีทัศนคติเกี่ยวกับบริโภคขนมขบเคี้ยวในระดับต่ำ (9.00-15.99) มีทัศนคติเกี่ยวกับบริโภคขนมขบเคี้ยวในระดับปานกลาง (16.00-21.99) และมีทัศนคติเกี่ยวกับบริโภคขนมขบเคี้ยวในระดับสูง (22.00-27.00)

4. การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับขนมขบเคี้ยวของนักเรียน ดัดแปลงมาจากสุธีรา บัวทอง (2550) ประกอบด้วย แหล่งข้อมูลที่ชักชวนให้บริโภคขนมขบเคี้ยว ส่วนประกอบและผลจากการบริโภคขนมขบเคี้ยว แบ่งเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารเชิงลบ คือ คนในครอบครัว เพื่อน และโฆษณาต่างๆ และแหล่งข้อมูลเชิงบวก คือ ครูหรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข (สุธีรา บัวทอง, 2550) แหล่งละ 3 ข้อ คำถาม รวมข้อคำถามทั้งสิ้น 12 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนน คือ เคยให้ 1 คะแนน ไม่เคยให้ 0 คะแนน และทำการกลับค่าคะแนนในแหล่งข้อมูลที่เป็นเชิงลบ มีค่าคะแนนรวมที่เป็นไปได้ 0-12 คะแนน การแปลผลคะแนนจากคะแนนเฉลี่ยโดยรวม แบ่งเป็น 3 ระดับ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2558) คือ การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับบริโภคขนมขบเคี้ยวในระดับต่ำ (0.00-4.99) การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับบริโภคขนมขบเคี้ยวในระดับปานกลาง (5.00-8.99) และการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับบริโภคขนมขบเคี้ยวในระดับสูง (9.00-12.00)

5. พฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของนักเรียน ดัดแปลงมาจากสุธีรา บัวทอง (2550) ประกอบด้วย พฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวทั้งชนิดและปริมาณในการบริโภคแต่ละครั้ง รวมข้อคำถามทั้งสิ้น 10 ข้อ การเป็นแบบ Rating scale 4 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ไม่เคยกิน 1

คะแนน จนถึงบริโภคทุกวัน 4 คะแนน และทำการกลับค่าคะแนนในข้อคำถามเชิงลบ คะแนนที่ได้อยู่ในช่วง 10-40 คะแนน การแปลผลคะแนนจากคะแนนเฉลี่ยโดยรวมแบ่งเป็น 3 ระดับ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2558) คือ พฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวในระดับต่ำ (9.00-18.99) พฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวในระดับปานกลาง (19.00-27.99) และพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวในระดับสูง (28.00-36.00)

แบบสอบถามของผู้ปกครอง ประกอบด้วย 2 ด้าน (สุธีรา บัวทอง, 2550) ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง ได้แก่ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ต่อเดือนของครอบครัว จำนวนร้านขายขนมใกล้บ้าน และใกล้โรงเรียน และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยวของผู้ปกครอง

2. พฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของผู้ปกครอง โดยสอบถามถึงพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวทั้งชนิดและปริมาณในการบริโภคแต่ละสัปดาห์ มีข้อคำถามทั้งสิ้น 10 ข้อ การตอบเป็นแบบ Rating scale 4 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนนคือ ไม่เคยกิน 1 คะแนน จนถึงบริโภคทุกวัน 4 คะแนน และทำการกลับค่าคะแนนในข้อคำถามเชิงลบ คะแนนที่ได้อยู่ในช่วง 10-40 คะแนน การแปลผลคะแนนจากคะแนนเฉลี่ยโดยรวมแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ พฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวในระดับต่ำ (9.00-18.99) พฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวในระดับปานกลาง (19.00-27.99) และพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวในระดับสูง (28.00-36.00)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถามได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity index: CVI) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน คือ ผู้เชี่ยวชาญด้าน

โภชนาการ 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลชุมชน 1 ท่าน และอาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญการพยาบาลเด็ก 1 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (CVI) ชุดแบบสอบถามของนักเรียนในด้านความรู้เกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยว ด้านทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยว ด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยว และด้านพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยว เท่ากับ 1, 0.89, 0.83 และ 1 ตามลำดับ และได้ค่าความตรงตามเนื้อหาทั้งฉบับเท่ากับ .97 ส่วนแบบสอบถามพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของผู้ปกครอง ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (CVI) เท่ากับ 1 จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับเด็กนักเรียนและผู้ปกครองที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ชุดแบบสอบถามของนักเรียนในด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยว และด้านพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยว เท่ากับ .80 และ .84 ตามลำดับ ส่วนแบบสอบถามพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของผู้ปกครอง เท่ากับ .81 และด้านความรู้เกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยว และด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยว ได้ค่าคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder- Richardson, KR-20) เท่ากับ .81 และ .80 ตามลำดับ

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยทำหนังสือขอเก็บข้อมูลเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนวัดไร่จิง (สุนทร อุทิศ) เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการโรงเรียนแล้ว ผู้วิจัยเข้าพบผู้อำนวยการโรงเรียน ขอรายชื่อ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เพื่อทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสุ่มได้และ

ครูประจำชั้น เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดการดำเนินการวิจัย

2. ขั้นตอนการดำเนินการ ผู้วิจัยฝากเอกสารยินยอมและเอกสารชี้แจงการเข้าร่วมโครงการวิจัยไว้กับครูประจำชั้น เพื่อมอบให้กับผู้ปกครองลงนามยินยอมให้เก็บข้อมูลของตนเองและบุตร และให้ผู้ปกครองตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง จากนั้นให้ผู้ปกครองส่งเอกสารคืนที่ครูประจำชั้น ซึ่งผู้วิจัยนัดหมายกับครูประจำชั้น ในสัปดาห์ถัดไปเพื่อขอเก็บเอกสารคืน เมื่อผู้วิจัยได้รับเอกสารจากผู้ปกครอง ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล จากนั้นจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในเด็กนักเรียน โดยนัดพบกลุ่มตัวอย่างที่หอประชุมโรงเรียนวัดไร่ขิง (สุนทรอุทิศ)

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน (เอกสารรับรองเลขที่ บ.02/2565) เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2565 และผู้อำนวยการโรงเรียนวัดไร่ขิง (สุนทรอุทิศ) จากนั้นผู้วิจัยเข้าชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนการเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง และครูประจำชั้น พร้อมทั้งแจ้งสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัย และสามารถยุติการเข้าร่วมงานวิจัยได้ตลอดเวลา การเสนองานวิจัยนำเสนอเป็นภาพรวมและจะทำลายข้อมูลทั้งหมดเมื่อมีการเผยแพร่งานวิจัยเรียบร้อยแล้ว

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนและผู้ปกครอง ใช้สถิติพรรณนา ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคล (ระดับชั้นเรียน) ปัจจัยด้านครอบครัว

(ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง) กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของนักเรียน ด้วยสถิติไคสแควร์ (Chi-square test)

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคล (ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยว) ปัจจัยด้านครอบครัว (รายได้ของครอบครัว) และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยว) กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของนักเรียน ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product Moment Correlation)

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคล (เงินที่ได้รับมาโรงเรียน) ปัจจัยด้านครอบครัว (พฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้ปกครอง) และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (จำนวนร้านค้าใกล้บ้าน และจำนวนร้านค้าใกล้โรงเรียน) กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของนักเรียน ด้วยสถิติแบบสเปียร์แมน (Spearman rank moment correlation) เนื่องจากเมื่อทดสอบด้วยสถิติ Fisher skewness coefficient พบว่ามีการมากกว่า 1.96 แสดงว่าข้อมูลมีการกระจายตัวแบบไม่ปกติ

ผลการวิจัย

นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 56.10 รองลงมาเป็นเพศหญิง ร้อยละ 43.90 ศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 ร้อยละ 34.30, 33.20 และ 32.50 ตามลำดับ ได้รับเงินมาโรงเรียนเฉลี่ยวันละ 52.83 บาท (S.D.=22.90) จำนวนร้านค้าใกล้บ้านเฉลี่ย 2.32 ร้าน (S.D.=1.19) มีร้านค้าใกล้โรงเรียน 10 ร้าน นักเรียนทุกคนเข้าร่วมโครงการอาหารกลางวัน

นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยวโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (M=6.10, S.D.=2.16) ข้อที่มีความรู้มากที่สุด คือ ขนมขบเคี้ยว

เป็นสาเหตุของโรคอ้วน เท่ากับ ($M=91$, $S.D.=.28$)
ทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยวโดยเฉลี่ย
อยู่ในระดับปานกลาง ($M=18.50$, $S.D.=2.91$) โดย
นักเรียนจะรู้สึกอายนเพื่อนเมื่อกินผลไม้ ในขณะที่
เพื่อนกินขนมขบเคี้ยว ($M= 2.40$, $S.D.=.63$) การได้รับ
ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยวโดย
เฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($M=5.61$, $S.D.=1.78$)
โดยได้รับแหล่งข้อมูลข่าวสารที่มาจากครูและ
เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมากที่สุด ($M=1.95$, $S.D.=.86$)

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 38.90) ประกอบอาชีพ
รับจ้าง ร้อยละ 62.90 รายได้เฉลี่ยของครอบครัว
เดือนละ 18,946.07 บาท ($S.D.=7,711$) ผู้ปกครอง
ส่วนใหญ่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริโภค

ขนมขบเคี้ยว (ร้อยละ 52.50) และได้รับข้อมูลข่าวสาร
จากสื่อโฆษณา (ร้อยละ 20.00) พฤติกรรมการบริโภค
อาหารของผู้ปกครอง โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง
($M=25.68$, $S.D.=4.79$) ขนมขบเคี้ยวโดยเฉลี่ยที่
บริโภคบ่อยที่สุด คือ ขนมกรุบกรอบ ($M=2.09$,
 $S.D.=.68$)

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการบริโภคขนม
ขบเคี้ยวของนักเรียนด้วยค่าเฉลี่ยและร้อยละ พบว่า
ส่วนใหญ่โดยเฉลี่ยมีพฤติกรรมการบริโภคขนมขบ
เคี้ยวอยู่ในระดับปานกลาง ($M=20.00$, $S.D.=6.64$)
ขนมขบเคี้ยวที่บริโภคมากโดยเฉลี่ย คือ ลูกอม
($M=1.51$, $S.D.=.59$) และขนมกรุบกรอบ ($M=1.83$,
 $S.D.=.89$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของนักเรียนจำแนก
เป็นรายข้อ ($n=280$)

พฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยว	M	SD	แปลผล
1. พฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวแต่ละประเภท			
1.1 ขนมกรุบกรอบ	1.83	.89	ต่ำ
1.2 ปลาเส้นอบกรอบ	1.86	.87	ต่ำ
1.3 เมล็ดพืชอบแห้ง	2.46	1.05	ปานกลาง
1.4 ลูกอม	1.99	.89	ต่ำ
1.5 เวเฟอร์	2.11	.91	ปานกลาง
1.6 เยลลี่	2.03	.84	ปานกลาง
1.7 ลูกอม ทอฟฟี่	1.51	.59	ต่ำ
1.8 ช็อคโกแลต	2.06	1.00	ปานกลาง
1.9 หมากฝรั่ง	1.90	.95	ต่ำ
1.10 ข้าวโพดอบกรอบ	2.21	.95	ปานกลาง
2. พฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวโดยรวม (Min=10, Max=34)	20.00	6.64	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยสถิติด้วยสถิติไคสแควร์ (Chi-square test) พบว่าระดับชั้นเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของนักเรียน ($\chi^2 = 81.06$,

$p < .01$) แต่ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของนักเรียน ($p > .05$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ของปัจจัยคัดสรรกับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของนักเรียน (n=280)

ตัวแปร	พฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของนักเรียน			χ^2	p-value
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
ปัจจัยด้านบุคคล					
ระดับชั้นเรียน					
- ประถมศึกษาปีที่ 4	74 (77.10)	21 (21.90)	1 (1.00)	81.06	00**
- ประถมศึกษาปีที่ 5	13 (14.00)	55 (59.10)	25 (26.90)		
- ประถมศึกษาปีที่ 6	36 (39.60)	38 (41.80)	17 (18.70)		
ปัจจัยด้านครอบครัว					
ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง					
- มัธยมศึกษาตอนต้น	24 (43.60)	25 (45.50)	6 (10.9)	1.19	.55
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	44 (40.40)	46 (42.20)	19 (17.40)		
- อนุปริญญา	27 (46.60)	22 (37.90)	9 (15.50)		
- ปริญญาตรี	28 (48.30)	21 (36.20)	9 (15.50)		

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยวมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบ

เคี้ยวของนักเรียน ($r = .12$, $p < .05$) โดยทัศนคติและการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยวและรายได้ของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของนักเรียน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r) ระหว่างปัจจัยคัดสรร ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยว รายได้ของครอบครัว กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของนักเรียน (n=280)

	ความรู้เกี่ยวกับ การบริโภค ขนมขบเคี้ยว	ทักษะเกี่ยวกับ การบริโภค ขนมขบเคี้ยว	การได้รับข่าวสาร เกี่ยวกับการบริโภค ขนมขบเคี้ยว	รายได้ต่อ เดือน	จำนวน ร้านค้าใกล้ โรงเรียน	พฤติกรรม การบริโภคอาหาร ของนักเรียน
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
(1)	1					
(2)	.02	1				
(3)	.13*	-.02	1			
(4)	.00	-.96	-.00	1		
(5)	.03	-.02	.72	.01	1	
(6)	.12*	.00	.04	.05	-.00	1

*p<.05

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยสถิติแบบ
สเปียร์แมน (Spearman rank moment correlation)
เนื่องจากข้อมูลมีการแจกแจงไม่ปกติ พบว่า เงินที่
ได้รับมาโรงเรียน และพฤติกรรมการบริโภคอาหาร
ของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกใน

ระดับต่ำกับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของ
นักเรียน ($r=.11, p<.05$ และ $r=.24, p<.01$ ตามลำดับ)
อย่างไรก็ตามจำนวนร้านค้าใกล้บ้านไม่มีความสัมพันธ์
กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของนักเรียน
ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ตารางแสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน ระหว่างเงินที่ได้รับมาโรงเรียน จำนวน
ร้านค้าใกล้บ้าน พฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของผู้ปกครอง กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของ
นักเรียน (n=280)

	เงินที่ได้รับมา โรงเรียน	จำนวนร้านค้า ใกล้บ้าน	พฤติกรรมการบริโภค ขนมขบเคี้ยวของผู้ปกครอง	พฤติกรรมการบริโภค อาหารของนักเรียน
	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)	1			
(2)	.12*	1		
(3)	.06	-.10	1	
(4)	.11*	.00	.24**	1

*p<.05, **p<.01

การอภิปรายผลการวิจัย

1. พฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนวัดไร่ขิง อำเภอสามปราน จังหวัดนครปฐม

จากการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชัชฎากร พิศมร และเอกสิทธิ์ ไชยปิ่น (2564) และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวประเภทลูกอม ขนมกรุบกรอบ ปลาเส้นอบกรอบ หมากฝรั่งและคุกกี้ บ่อยที่สุด รองลงมา คือ เยลลี่ ช็อคโกแลต เวเฟอร์ ข้าวโพดอบกรอบ และเมล็ดพืชอบแห้ง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ขนมขบเคี้ยวที่เด็กนักเรียนบริโภคบ่อยที่สุด คือ ขนมกรุบกรอบ ร้อยละ 85.70 และกลุ่มที่มีการบริโภคน้อย คือ กลุ่มถั่วและธัญพืชต่างๆ ร้อยละ 0.60 สามารถอธิบายได้ว่า เด็กวัยเรียนเป็นวัยที่เลือกบริโภคขนมขบเคี้ยวโดยพิจารณาจากความอร่อยเป็นหลัก มากกว่าการคำนึงถึงสารอาหาร และขนมขบเคี้ยวได้ผ่านการปรุงรสที่ช่วยให้อาหารมีรสชาติที่อร่อย ดังนั้นจึงเป็นขนมขบเคี้ยวที่เด็กนักเรียนเลือกบริโภคมากกว่าธัญพืช (วารุณี สุดตา และคณะ, 2565; ธนิตา โพธิ์ดี และคณะ, 2564; สโรชา นันทพงศ์ นฤมล ศราทพันธุ์ และอภิญญา หิรัญวงษ์, 2557)

2. ความสัมพันธ์ของปัจจัยคัดสรร ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนวัดไร่ขิง (สุนทรอุทิศ) อำเภอสามปราน จังหวัดนครปฐม

การศึกษาในครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยด้านบุคคล คือ ระดับชั้น และความรู้เกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยว มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับ

พฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อเด็กเรียนในระดับที่สูงขึ้นสามารถเข้าถึงการบริโภคขนมขบเคี้ยวได้ง่าย โดยเด็กนักเรียนสามารถที่จะเลือกขนมขบเคี้ยวมารับประทานเองได้ จึงส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของนักเรียนสอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา ที่พบว่า ระดับการศึกษาและความรู้ของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยเฉพาะในเด็กที่มีระดับการศึกษาต่ำจะมีความรู้และมีพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวที่ไม่เหมาะสมมากกว่าเด็กที่มีระดับการศึกษาสูงขึ้น (วารุณี สุดตา และคณะ, 2565; Batubara, Arief & Krisnana, 2020) เงินที่ได้รับมาโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับระดับต่ำกับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยว สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อเด็กนักเรียนได้รับเงินมาโรงเรียนมากจึงมีโอกาสใช้เงินในการซื้อขนมขบเคี้ยวที่มีรสชาติอร่อย อีกทั้งการควบคุมการเลือกซื้อขนมขบเคี้ยวในโรงเรียนเป็นไปได้ยาก ทางโรงเรียนจึงควรให้ความรู้ความตระหนักเพื่อส่งเสริมการบริโภคของนักเรียนให้ถูกต้อง และเหมาะสมตามวัย (ชัชฎากร พิศมร และเอกสิทธิ์ ไชยปิ่น, 2564)

ปัจจัยด้านครอบครัว คือ พฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา พบว่าพฤติกรรมการบริโภคอาหารของครอบครัวล้วนเป็นแบบอย่างแก่เด็ก (อุไรวรรณ ไกรกร่าง อังคณา ชันตรีจิตรานนท์ และนฤมล ศราทพันธุ์, 2562; Batubara, Arief & Krisnana, 2020) โดยเด็กวัยเรียนเป็นวัยเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว (สุพัตรา นุตรักษ์ และวรรณไพร แยมมา, 2565) ผู้ปกครอง

เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็ก และเป็นผู้ดูแลในการจัดเตรียมขนมขบเคี้ยวให้กับเด็ก ดังนั้น จึงส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของนักเรียน

ทัศนคติ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของนักเรียน ไม่สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา (วารุณี สุดตา และคณะ, 2565; Batubara, Arief & Krisnana, 2020) สามารถอธิบายได้ว่า ระดับการศึกษาที่ต่างกัน และการเลี้ยงดูบุตรที่ต่างกันของผู้ปกครองอาจทำให้บุคคลมีทัศนคติต่อการปฏิบัติพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่แตกต่างกันจากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า เป็นการศึกษาในเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ซึ่งเป็นช่วงเด็กวัยเรียน โดยเด็กวัยนี้ยังไม่มีพัฒนาด้านทัศนคติอย่างชัดเจน เนื่องจากเด็กช่วงวัยนี้จะมีการปฏิบัติพฤติกรรมตามตัวอย่างของบิดา มารดา และผู้ดูแลเป็นส่วนใหญ่ การที่เด็กจะเลือกปฏิบัติพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง ย่อมเกิดจากการดูตัวอย่างจากผู้ปกครอง ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการซื้ออาหารที่ไม่เหมาะสมต่อสุขภาพ (นงนุช ใจชื่น และ พุฒปัญญา เรืองสม, 2558) ดังนั้นทัศนคติจึงไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 นอกจากนี้ การรับประทานอาหารยังเป็นครูและผู้ปกครองที่เป็นผู้จัดหาอาหารให้บริโภคเป็นส่วนใหญ่ทั้งตอนอยู่ที่บ้านและโรงเรียน ทำให้เด็กยังไม่มีทัศนคติต่อการเลือกบริโภคขนมขบเคี้ยว (นันทินีย์ วังนันทน์ นพวรรณ เปียชื่อ และสุจินดา จารุพัฒน์ มาร์อุ, 2560) ประกอบกับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ได้น้อย เมื่อเทียบกับช่วงชั้นอื่น จึงทำให้มีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยวน้อยเมื่อเทียบกับชั้นเรียนอื่นๆ ทัศนคติจึงไม่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยว สำหรับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับ

พฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยว ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาของ (สุชาดา ธรรมเจริญ, 2560) สามารถอธิบายได้ว่า ระดับการศึกษาที่ต่างกันส่งผลต่อความรู้ที่แตกต่างกัน และระดับความรู้ที่ต่างกันส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวที่ต่างกัน (วารุณี สุดตา และคณะ, 2565; Batubara, Arief & Krisnana, 2020) การศึกษาค้นคว้านี้ พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงเกิดพฤติกรรมการบริโภคที่คล้ายกัน ดังนั้นจึงส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวที่ไม่แตกต่าง

การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริโภคขนมขบเคี้ยว รายได้ของครอบครัว จำนวนร้านค้าใกล้บ้าน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยว สามารถอธิบายได้ว่า แม้ว่าเด็กนักเรียนสามารถที่จะเลือกบริโภคอาหารเองได้ แต่เมื่ออยู่บ้านผู้ปกครองยังเป็นผู้จัดเตรียมอาหารให้ และเมื่ออยู่โรงเรียนครูก็ยังเป็นผู้จัดเตรียมอาหารให้ จึงทำให้พฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กไม่แตกต่างกัน (นันทินีย์ วังนันทน์ นพวรรณ เปียชื่อ และสุจินดา จารุพัฒน์ มาร์อุ, 2560)

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

1. ด้านปฏิบัติการพยาบาล บุคลากรสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับงานอนามัยโรงเรียนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการเลือกบริโภคขนมขบเคี้ยวได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2. ด้านการศึกษา ครูอนามัยโรงเรียนสามารถนำผลของการวิจัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ในการเลือกบริโภคขนมขบเคี้ยวได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	โดยส่งเสริม ความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรม
ควรทำการศึกษาโปรแกรมปรับเปลี่ยน	การบริโภคขนมขบเคี้ยวเด็กวัยเรียนให้ถูกต้อง
พฤติกรรมบริโภคขนมขบเคี้ยวของนักเรียน	เหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2561). รายงานผลการสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากแห่งชาติ (ครั้งที่ 8). บริษัท สามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด.
- ชัชฎาภรณ์ พิศมร และเอกสิทธิ์ ไชยปิ่น. (2564). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวและเครื่องดื่มที่มีรสหวาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านไร่ จังหวัดน่าน. *วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ*, 44(3), 71-83.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2558). เทคนิคการเขียนเค้าโครงการวิจัย : แนวทางสู่ความสำเร็จ. อมรการพิมพ์.
- ธนิดา โพธิ์ดี, ทิพย์ฤทัย ประยูรวงษ์, ปิยนุช ทับโพธิ์, พัชราภรณ์ เอี่ยมเสม, และเมธาวี บำรุงพินิจถาวร. (2564). พฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. *วิทยาสารทันตสาธารณสุข*, 26(1), 62-76.
- นงนุช ใจชื่น และพุดปีญญา เรืองสม. (2558). การสื่อสารการตลาดอาหารในโรงเรียนกับทัศนคติ พฤติกรรมการซื้อและการบริโภคอาหารของเด็กประถมศึกษา. (รายงานผลการวิจัย). สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) <https://dol.thaihealth.or.th/Media/Index/7b2747b274e70-4146-ea11-80e8-00155d09b41f>
- นันทินันท์ วังนันท์, นพวรรณ เปี้ยชื่อ, และสุจินดา จารุพัฒน์ มาร์โอ. (2560). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของเด็กก่อนวัยเรียน. *วารสารสภากาชาดพยาบาล*, 32(4), 55-66.
- วราพรรณ ไหมเหลือง, คันธมาทน์ กาญจนภูมิ, ชัดเจน จันทรพัฒน์, และกัลยา ต้นสกุล. (2563). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารหวานของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา. *การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 11*. (น. 1938-1956). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. <https://www.hu.ac.th/Conference/proceedings2020/index.html#intro>
- วราณี สุดตา, พิมพ์อนงค์ แพร่ต่วน, ศุภณัฐ คงหอม, และสุวัฒนา เกิดม่วง. (2565). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยว และเครื่องดื่มที่มีรสหวานในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์. *วารสารการพัฒนาสุขภาพชุมชน มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 10(4), 473-487.
- สโรชา นันทพงศ์, นฤมล ศราธพันธุ์, และอภิญา หิรัญวงศ์. (2557). ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการและพฤติกรรมการจัดอาหารสำหรับเด็กวัยก่อนเรียนของผู้ปกครองโรงเรียนรัฐบาลจังหวัดชุมพร. *วารสารวิจัยเกษตรศาสตร์ (สังคม)*, 35(2), 235-244.

- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). การสำรวจพฤติกรรมการบริโภคอาหารของประชากร 2560. https://www.m-society.go.th/ewtadmin/ewt/mso_web*/ewt_news.php?nid=22149
- สุชาดา ธรรมเจริญ. (2560). พฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเทพนิมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร]. https://repository.rmutp.ac.th/bitstream/handle/123456789/3027/HEC_62_11.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- สุธีรา บัวทอง. (2550). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวและเครื่องดื่มที่มีรสหวานในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหิดล]. <https://books.google.co.th/books?id=raxPNQEACAAJ>
- สุพัตรา นุตรักษ์ และวรรณไพโร ยิ้มมา. (2565). การพยาบาลเด็กเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาการเด็กทุกช่วงวัย. บริษัท นีโอดีจิตอล จำกัด.
- อภิญา อุดระชัย และกริช เรืองไชย (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ พฤติกรรมการบริโภคขนมและเครื่องดื่มรสหวานและภาวะโภชนาการของในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม ฉบับการประชุมวิชาการครบรอบ 25 ปี, 95-102. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/npuj/article/view/08337/87987>
- อุไรวรรณ ไม้กร่าง, อังคณา ชันตรีจิตตานนท์, และนฤมล ศรราชพันธ์. (2562). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคขนมขบเคี้ยวของวัยรุ่นนัโรงเรียนของรัฐในกรุงเทพมหานคร. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, 34(3), 18-26.
- Batubara O., Arief Y.S., & Krisnana I. (2020). Factors associated with student snacking consumption. *Eurasia Journal of BioSciences*, 14(2), 2669-2673.
- Ettekal A.V., & Mahoney J.L. (2017). *The SAGE encyclopedia of out-of-school learning*. SAGE Publications, Inc.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research activities. *Education and Psychological Measurement*, 30(1), 607-610.
- Upreti Y.R., Bastien S., Bjonnness B., & Devkota B. (2020). Socio-ecological factors associated with snacking behaviors of basic school students in nepal. *Current Research in Nutrition and Food Science Journal*, 8(3), 774-784.